

Til thet ottonde och tiugunde/ thet skal
och hwarion och enom förbudt vara/ at tubba Gåstgifs-
warens Legos eller Tienstion/ anten hemma eller å wågh
stadde/ eller them twinga/ at göra något/ som sigh icke bör/
eller thetas Hwibonde tilstådier: Ehen thet öfwerwin-
nes at göra/ han böte thesfore dubbelt/ som för itt annat
Hion.

Til thet nionde och tiugunde/ Wij wele och
här med taga och anama/ så Gåstgifswaren/ som hans Hu-
sfrö/Barn/ Legefolek/ Hws och Hem/ rörligit oc orörligit/
vthi Wår Konungzlige hägn/ fridh och förswar för wåld
och oförråt/ så/ at choo honom/ eller them någon wåld/
sambligheet tilfogar/ then samme skal thet straff/ som vthi
Sweriges Lagh om sådane wåldzwärkare och Konungz-
lige förbudz öfwerträdare förmåles/ lyda och vndergå.
Här sig alle oc hwar oc en i synnerhet hafwer at effterrätta.
Til yttermera wißo hafwe Wij thetta medh egen hand vnt-
derkrifwit/ och Wårt Secret witterligen här nedan fört
sättialätt. Datum Stockholm den 1. Oktobris Åhr 1649.

CHRISTINA.

Kongl. May. 19. 136.

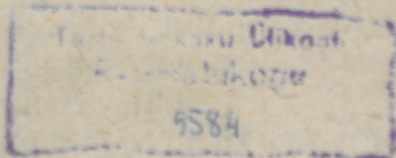
Krogare eller Gåstgifsware

Ördning.

Stockholm/

Tryckt hos Heinrich Keyser/
Anno 1651.

Verden / Stettin / Pommern / Cassuben och Wenden / Fur-
stinnat til Rugen / Frw öfwer Ingermanland och Wismar.
Göre witterligt / at effter som i alle örrige tuder fast aff
ålder hafwer varit inryttat ett stort beswär / för Wåre
trogne Undersätare / enkannerligen Almogen / här kommit
af mänghe och store Gåstningar och Skiusfärder / hwille
fuller til en deel hafue haft sine skåal och ländt Riket til
nytt / til en deel och hafue haft sine oståal / och äre för
Rikens infaldne beswårighetter sku wurne / och genom
Dordningh så tiltagne / at the monsen åhrlich man haf-
we förarmat / hans åhrliche naringh och Landsens culuar
affskuret / och thet icke böter thet ja finnes / skulle the
förorsaka mehra skada och Landsens ödelåggelse / än nå-
gon annan olågenheet. Hwarbre hafue Wåre För-
fäder / Sweriges Konungar / enkannerligen Wår högt-
åhrade käre Herfadher / Christeligh och gloriwördigst i a-
minnelse / esomofftast försökt at boia och affskaffa thetta bes-
swåret / medh åthskillige Förslagh och Ordningar: Och ful-
ler vnderstundom / effter tuderne skåalle / giordt thet nå-
gon lysa vthi; men för the continerlige stora Örligh skul
altijdh

137.
altijdh blefuit hindrader och stugader / så at man icke
här medh hafwer kunnat komma til sitt måhl / och nådt
thet vthslaggh på saken / som sökt och förmodat warit haf-
wer. Sa ändoch Wij wete / at thet icke heller nu skal
wara vthan store hinder och inkast; Lijkwål sedan then
högte Gudh hafwer tåckts medh sin mildheets ögon
at ansij Öf och Fäderneslandet / stilla thesse vthståndne
swåre Örligh / och wålsigna öf medh en önskelig Fredh;
En hafue Wij Öf och föresatt / at använda then til Wå-
re trogne Undersätares lysa och wålsfård / och försökia /
om nagre medel kunde finnas / then långlige och be-
swårige tungan at afwånda / förutan Rikens store
aff saknat; lagt alt sligtigt öfwer medh Wårt Elskelige
Riks Råd och Rikens Ständer / på den Riksdagen /
som hölts här i Stockholm Åhr 1649. och på sidstonne be-
slutit / at emoot en åhrlich Contribution, medh hwil-
ken Wåre och Rikens Skiusfärder kunde vnderstö-
dias / så skulle alle Wåre och Wåre Lånare / särdeles
Landzhöfdingars / Fougders och fleres frija Gåstningar
och Skiusningar ophöra och wara affskaffade / vndan-
tagandes Krigzfolkens af och antogande / Regemente-
eller Janiketaals / effter som sielffwe Riksdags Afskeden
och Beslutet innehåller och vthwijfar. Men på thet så
wål Wij som Wåre Lånare / och the som å Wåre och
Rikens wågnar något hafue i Ståderne och å Landet
at beställa / sedan andre Wåre Undersätare / högre och
lägre / Andelige / och Werdzlige / och flere som medh rede-
lige åhrenden hijt inköma / och å Landet reesa måste / kun-
de skåligen blifwa vnderhåldne och befordrade / til maat
och driicka / så och til huus och torffstige rum / Baat /
Häst / Slåde / Wagn / ic. effter tuderne och Landsens
lågenheet / för Penningar / skåal och rätt; En hafue Wij
U ij godt

godt funnit / at gifwa Besalning åth Wåre Landzhöf-
dingar i hwarje Landzhöfdingedöme / at the medh sine
tilförordnade i hwarje Håradt / så och i hwar Stadh /
skulle öfwerläggia och besij hwarest gode Krogar eller
Taffuerne förordnas / byggias och sättias ; Så och Mij-
larne rättas och Wågarne båttras och botas kunde ;
Och sedan förordnas wisse Mån / som Krogarne försörja
och förestå / och then wågsarande Mån i sine Resor främ-
mia och besordra måge / och all ting disponera effter skåål
och Landsens lägenheet : Men på thet then som Krö-
gerij och Skiusningen på sig tager / må weta / huru han
sig och sin kostnad skal anställa / sedan sin skyldigheet / och
sidst hwad han haffuer medh skåål aff then wågsarande
at fordra / och hwem honom på nödfall / at han icke til-
rätter / skal biständig wara ; och at Wåre Tjänare och
Embetsmän / så och andre wåghsfarande der emoot må-
ge weta / hwad the kunne begära / medh skåål / til the res-
Resos besordring / och hwadh the ther emoot at göra /
skole plichtige wara ; Så hawwe Wij hållit nödigt / at låta
thetta alt / medh hwad som ther til tjänar / försattat een
Ordning / allom til rättelse / som ther vthi åre interesse-
rade såsom nu här effter följer. Och wele / at then i alla
sine Puncter / skal effterföljas och obserueras.

I.

I Stapelstäderna / och the store Städerna
å Landet / som Fahlun widh Kopparberget / eller någre
andre / effter Wåre Landzhöfdingars förordning / skole
Gästgiffwarne eller Herbergerarne / them Borghmä-
stare och Rådhy motte ordinera / wara ser skatte ifrån Johr-
män eller Skiusfare ; Herbergererne skole vndså then
resande Mån / som til them kommer / och försörja honom
och hans Folck och Medfölje / medh huusrum / Sångh /
Ljus

138.
Ljus och Eld / Maat / Drick / Korn / Hasra / Hbd / Halm
åth Håstarne / och som han iså måtto kan bást / och then
wåghsfarande år man til / och behöfwer / anten medh
ordinarie Maatredning / eller at han vplåter then wågs-
farande / til sin egen tilreedelse / hwad som behöfues / för
rätta pris / medan han hoos honom gäster : Och Johr-
man eller Skiusfare försörje then wågsfarande medh
Båat / hwarest Resan kunne skee och fordras til Batn /
eller medh Håst / Sadel / Slåde / Kärta / Wagn til Landz /
til näste Gästgiffware / eller och långre til näste Köpstadh /
och så långt the kunne söreena sig om.

II.

I små Städerna och Fläckerna som anten
icke stoor handel år vthi / eller ther Wågarne icke falla
deste större och oftare igenom ; Så och i alle Landzkro-
gar / skole Gästgiffware och Johrmän eller Skiusfare wa-
ra ett / och så wål vndså och tractera then wåghsfarande /
som hans Resa besordra medh Båth / Håst och Fahrtygh
som sagdt år / för betalning och rede Penningar / och så-
dant en långre ån til näste Gästgiffware eller Skiusfare /
medh mindre the frivilligt sig wijdare söreena kunne.

III.

Hwar Gästgiffware eller Taffwerne /
han boe i Staden / eller å Landet / skal åth minste öfwer
sin eghen / och sitt huusfolcks Stusvru eller Stuswur /
wara för sedd och försorgder medh tree andre frje Gäst-
stuswor och Camrar / sedan medh ett Köök / så och medh
två frje Bodar och Vthhuus / samt ett godt stort Lij-
der / hwarest Wagnar och Slådar förtåct ställas kunne /
medh ett Stall aff Tiugu fyra / Alderton eller Tolff Hå-
star /

A iij

star/ och på Tvårvågarne åth minste åttå Håstar;
Medh ringare Huus skal ingen Gåstgifware vara för-
sedd; men wil och kan någon bygga mehra/ til at deste
bättre beqvåma then wåghfarande / enkammerligen på
the store Wågarne/ thet hafwer man at trachta effter/
och stånde Kroghåganden fritt/ at söka ther medh sitt
gagn och Gåstens beqwemligheet.

IV.

I Städerne/ som liggia wed Siögarne/
skole then eller the / som förordnade åre at skicka medh
Båat/ vara försedde åth minste medh två Smackor
eller Båtar/ en lüten/ och een medelmåttigh stoor / effter
som Siögarne åre til / som moste passeras, och at han
weet sigh så mycket Folk at tilgå / so: å kan behöfwas til
Seglasen eller rodd / såsom Siön och åhrstijden för-
drar/ at fråmna then resande man effter sin tarff. Til-
ka måtto / skole the Krögare / som å Landet boo wedh
Siögarne/ och så medh torffrige Båtar och Folk til Se-
glas och rodd vara försorgde / deste bättre och marare
then resande Mans willkor at befråmia/ såsom här tilfå-
rende om them i Städerne sagdt år.

V.

Alle Fohrmån och Skussare / hwad
the tillika åre Gåstgifware eller en/ så i Städerne som
å Landet/ skole vara försedde medh torffrige egne gode
Håstar/ åth minste åtta til talet; Så och wid store Land-
wågarne åth minste medh två Wagnar/ fyra Kåror/
ser Slådar / åtta Sadlar och ther til behöfligit tng.
Wedh Två och Niswågarne medh halffparten mindre.
Och så framt Wågarne icke låta sigh medh Wagn faly-
ra/ så ware Krogaren saaklös/ om han icke håller någon
Wagn

Wagn och thes tilbehör. Men Kårra/ Slåde och Sad-
lar/ them skaffe wedh handen som sagt år.

VI.

Sedan skole Gåstgifware och Kröga-
re/ så i Städerne som å Landet/ försörja sigh medh nöd-
torffrige Sångekläder/ så och Borddukar/ Handkläden/
Saar / Tallriker och annat Huusgeråd / effter sitt
åmbne och Landsens lågenheet / så at han kan sin Gåst
eller Gåster / så och theas Medfålle skåligen vnså och
tractera, så wijdanågon wil sigh medh hans Tractament
bendija låta. Then thetta icke wil / han niute Stufwan/
Bord och Bånckiar / så och Wedh och Eld / och tractere
sigh sielfff effter machten och förmågan.

VII.

Och på thet icke någon oreda emellan
Gåstgifwaren och Gåsten vpvåra måtte om Tracta-
menter och betalningen; Lå skal thet således hållas/ at
för en Måltijd / som år medh Hnusmans kost tilredd i
Städerne och på Landet/ skal fördras och betalas för en
Mans maat / Fem öre Silfvermynt/ och Dricken betala
seerdeles / effter som han galler ther i Staden/ eller i nå-
ste Köpstadh. Wil någon låta reda til bättre och kråse-
ligare/ han förlijtes och förtinge medh Wården. Wil
han och låta reda sielfwer för sigh til / anten igenom sin
egen Kock eller andre / och taga vthaff Wården stycke-
pund eller marckewijs / eller Kanne och Stopetaals / så
mycket han behöfwer/ och ther finnes i föråd / så ward
thet honom fångit aff Wården / och betale thet effter
prijs som thet går ther i Staden / eller i nåste Köpstadh;
hwilket Landzhöfdingen/ medh Borgmästare och Råd /
i Städerne/ och medh them andre sijne tilordnade å Lan-
det/

251
det/ tvåmåneder om året på Philippi Jacobi och Michaelis tidh såttia och effter åhrsgången förordna skal. Och såsom ingen Gåst behöfver at betala för Sång / Bordduuk / Kärill / Eld och annat sligt / så wjlda han nyttiar Gåstgifwarens tilredzl och kost åth för Penningar / som för är sagt ; Alltså then som alt sielfflåter tilreda / han betale Wården för Sång / Kärill / Duuk och Eld / så wjlda han Werdens tugh nyttiar / och thet medh ett ringa / effter som thet kan wara til.

VIII.

För Korn / Hafre / höd och halm åth
Håstarne / betalar Gåsten åth Wården effter then quantitet, han hafwer sigh tilmåta låtit / och thet å sadant pris / som thet gäller i Staden eller i näste Köpstadh.

IX.

Når någon kommer til Fohrmannen
eller Skuffaren i Staden eller å Landet / och begärer at blifwa befordrat medh Båat / år thet en Person och in ge flere / så gifwe för sig och sin Tråß / tolff öre Silfvermynt för Wjlen / år han sielffannan eller två Personer / så gifwe en mehra ån tolff öre för Wjlen / år the tree Personer / så gifwe hwar thea fem öre Silfvermynt ; år the fyra / gifwe hwar fyra öre för Wjlen / år the fem Personer eller the öfwer / gifwe hwar thea tree öre / och så hwarfen mehr eller mindre / ån tree öre Silfvermynt / ehuru många the sedan wara funne.

X.

Til Landz / skal för en Håst / sadladh
eller osadladh / medh Slåde eller Kärre / gifwas sex öre Silfvermynt för Wjlen / så wål om Wåren och Håsten / som

140.
som Winter och Sommar / för två Håstar sadlade eller osadlade / och gå vnder Sadel / eller för Slåde / Kärre eller Wagn / gifwas tolff öre Silfvermynt / och så fort efter proportion. Och så många Wjlar the nytties / så många gånger skole förestreffue Penningar utgifwas ; Och såsom the åre många til / så gifwes för hwar / sex öre Silfvermynt för Wjlen.

XI.

Wthi Swerige öfwer alt / skal thetta så
hållas som sagdt år / men i Finland / så och Öster som Wåster Norlanden / skal för hwarje Håst / han ware sadlad / spånd för Slåde / Kärre eller Wagn / gifwas fyra öre Silfvermynt för Wjlen / för någre theas Commoditeter skul / för thet tilstå i the Landzändarne at hålla Håstar / medh mindre omkostnat / ån i Swerige.

XII.

Ingen Slåde / Kärre eller Wagn / må
Winter eller Sommar / höst eller Wåhr / belastas högre effter en Håst / ån medh Tråß aff ett Skeppunds tughd / och sedan proportionaliter. effter två eller flere / medh mindre Karlen sielff rider å Håsten / eller sitter på Slådan / så han intet meer ån sin Wåtsäck / eller Skrin må hoos sigh föra / på samme förtingning ; Men the then resande och Skuffaren godwilligen sigh annorlunda förene / thet stånde til theas förlikning. Och thetta skal alt förstås om then resande Mannen. Men hwad andre förstor / som elliest i Städerna / Bergzlagerna och Landet år waant at förtingas / ånten hoos Fohrmån eller Allmoget / och andre i Landet boende / har medh intet
B
meent /

meent / vthan thet alt til hwars och ens gode wilje och
begge Parternes affsedh hemstält.

XIII.

Nu kan hända sig / at Wij sielfwe

reesa i Landet / och nåå icke til Nattlägret / Wäre Slott /
Gårdar eller Städer / eller någon sådan ort / ther Wij
effter Wår wilje och commoditet kunne Os vppehålla
vthan moste och så taga tiden och rummet i acht / eller
någon annan aff högre eller lägre Condition, som an
ten aff Os förplågas / eller eliest medh större följe och
omkostnad måste reesa / och ther til mycket / så til Håst /
som annan omkostnad tar siwer / och mehre än som en
Gästgiffware eller flere kunne til Wåga bringa ; In haf
we Wij thet så förordnat / at ändoch man sig i sådant
fall billigt må åthnåja låta medh sådane huusrum /
som å färde äre / och thet förådth som är / eller kan skaf
fas widh handen ; Likwål på thet rummen måge til
räckia / och hwadh en icke förmå / flere lägga hander
til / och then torffstige blifwa försorgd och befordrad ;
In skole the näste Bnar eller Gårdar som liggia när
mast Krogen / göra Gästgiffwaren och Skuifaren by
stånd / til at låna huusrum och annan huustarff åth
them waghfarande / så och Håstar / Slådar / Kårror och
Wagnar / så mycket the behöfwe öfwer Gästgiffwarens
egen plicht och förmågo ; doch alt medh samma rätt
och betalning / som Gästgiffwaren anordnat är och fö
restrihwit står. Och ther som så många Skuifhåstar
förordnas honom til hielp itrångemåhl / at Gåsterne
äre förmånge och behöfwa flere huus / mehr skögl och
maatredning / så och flere Håstar / än sielfwe Krogaren
åger och förmå at afskaffa ; At på sådane fall så fordra
des /

des / at icke allenast the näste Krogen tilordnade Bnar /
vthan och haluwe eller heele Sofnen / ja Håradet måste
tilhielpa / så wære hwar man plichtigh at komma tilstådes
medh sine Håstar / en eller flere / och fordra the waghfaran
de fort på resan / emoot redeligh och rede betalning.

141.

XIV.

Ingen Gæster / högh eller lägh / Inlendst
eller Vthlendst / reese vthur Krogen / eller Herberget / förr
än han Wården för sin och the sinas förtåring / effter
Ordnungen eller afftalet fyllest giordt hafwer : En hel
ler rjide eller reese af medh Håsten eller Håstarne / förr
än han Skuifaren tilfyllest til näste Krogh / effter Ord
ningen betalt hafwer. Och ther någon gör emoot
thenne Artickel / och reeser aff / kostnaden och Skuifnin
gen obetalt / så skal han swara och böta / när klagat war
der / som för annat råån / och ther skole Landzhöffding
arne / Fougderne och Borgmästarne hålla hand
öfwer.

XV.

Samme Lagh wære för then / som ge
nom Gästgiffwaren förläggias til andre Gårdar eller
Bnar / så at Wården ther sammastådes niuter samma
rätt som Krogaren / öfwer richtigh betalning och wede
gålning / så för kost och Tractament, som för Håst och
fahrtngh. Och hwadh ther emoot skeer / och någon re
ser / förr än betalningen är skedd / så swaras och bötes
therföre / såsom för annat råån.

XVI.

Ingen skal eller må lägga sig sielf om /
til någon Bonde / hwadh heller han Krogaren är til
ordnad

B ij

ordnad

ornadh eller en/ medh mindre han icke kan få Huus hoos
Gästgifwaren/ och thenne sielff lägger och wisar honom
medh sitt bodh til Bonden / til huus och häst; Och för-
then skul skal och Krögaren stå för betalningen/ medh min-
dre Bonden sin Gäst godhwilligen obetalt hafwer fahra
låtet. Hwarjore och beqwämast synes: thet then wagh-
farande sampt Bänderne/ som the hafwa gäst hoos/ mö-
tes samptligen widh Krogen/ och ther samfält göra rich-
tigheet medh hwar andre / så at the på alle sidor ställes
klagelöse. Skulle och någon högh eller lågh finnas/ som
wille resa aff vthan giord betalning/ så hafwe Gästgifwa-
ren och hans tilordnade rätt och macht/ at qwarfättia
Gästens gods eller fahrtogh/ til thes han hafwer betalt:
Och så frampt ther vthan någon Träto och Slagsmål
uppire/ så ware tvegit/ hwad skade Gästgifwaren och
hans Folk får / och ogilt hwadh Gästen medh them sine
wedertaras.

XVII.

Ingen som huus och herberge/ så och
Båat eller Häst begärar aff Krögaren och Gästgifwa-
ren/ må sådant förwågras / emoot skäl och rätt eff-
ter Ordinantzien. Och ther sådant skeer/ vthan deste-
wichtigare orsaak / så uppfylle Gästgifwaren then resan-
de sin skade / om någon tagen är / och så bewijfes / och
böte ther til trettiio mark til trestiffes / Konungen/
Målsäganden och Håradet. Inka mårto/ så frampt
någon tager för sig sielff aff Gästgifwaren Båat/
Häst eller annan fahrtogh / eller eljest traeterar Wär-
derne eller thesas hionilla / enkammerligen / at han för-
vthan giordt none reser aff / och blifwer ther til medh
skäl och Lagh wunnen: Ar han boofast/ och hafwer
egen

142.
egen grund/ så ware hans Huus och jord borgen för ho-
nom: Hafwer han ingen egen jord och huus/ och är
liktwål bofast / så niute borgen och lyffte til rått: Ar
han löster Dräng/ så ware sielff Löfftesman' och så län-
ge i arrest. til thes saken är laghförd och doom ågången/
och så lyde och vndgälle effter laga doom.

XVIII.

Ingen hafwe macht/ at rijda eller föra
Krögarens eller Stiußarens Häst / och nyttia hans
Båat emoot ågandens wilje wijdare och längre/ än til
näste Gästgifware / weder sådan boot som i then förre
Artickel bestrefwen står / medh mindre then waghfaran-
de och Gästgifwaren eller Krögaren sigh godhwilligen til
wijdare wagh föreena kunne / så sådant stände til afftaal
och förlikning / såsom sedh är annat godt Folk emellan.
Ther och någon resande så rider / förer eller misbrukar
Stiußarens Häst och Togh/ at thet fördärwas / så up-
fyller honom skadan igen/ effter måtsmanna ordom; Och
Krögaren låte then resande bekomna så godh fordenstap
vthi Båat/ Häst och fahrtogh/ at han ostadd och ohin-
drad kan komma til näste Gästgifware/ eller uppfyller then
resande sitt hinder och skada / effter måtsmanna or-
dom.

XIX.

På thet nu Krögare/ Gästgifware och
Stiußare måge kunna thesas Embete theste bätter vth-
föra/ och sinna medel så mycket beqwämare at skaffa sigh
huus/ och them vnderhålla/ så och at skaffa sigh goda Hä-
star/ och them altijdh hafwa wedh handen/ iu bättre och
flere/ iu heller; Så hafwe Wij sunnit godt / at vma
A iij them

241
them thesse effterstreffne Rättigheter och Privilegier:
Först/at han niuter emoot sitt åliggande besvär alle the
rätter/rättigheter och friheter/som i themne Ordinance
bestreffne/ och honom tilagnade äre/ och jämte Sweri-
ges Lagh och andre Ordningar/ blifwer så han som hans
hustru/barn och hion/samt huus och heem/och annan til
behör ther wedh aff Wäre betiänte / serdeles Wäre
Landzhöfdingar/Sougdar/Domare/Borgmastare och
Rådhy och andre / skyddade och handhafde.

XX.

Sedhan skal han til Krögare eller

Gästgifware Gården niuta / anten ett luttet Hemman/
eller ju någon Hage och Engestreck / som vthan thes
större skada vthur Allmanningen mistas kan/fritt vthan
afgiff / sig til hielp så länge han medh Gästgifware
och Skiusfare Embetet är belastadh.

XXI.

Öfwer thetta skal han niuta friheet för
Rottering och vthskrifning/på sigh sielff och en fullvuren
Dräng / förutan Poikar och Barn.

XXII.

I Städerna skole alle Gästgifware och
Krögare hafwa rätt och friheet / at inköpa och tappa
Öbl inläst och fremmande / så och Widdh / Wijn/
Spanst och Franskt Brännewijn / icke allenast in i hu-
set och til sine Gäster / vthan til andre / som boo eller
wiskas i Staden eller å Landet / och sådant Kamme och
Stopetaals. Then samme rättighet skole och Krö-
gare

143.
gare å Landet hafwa och niuta / så wijda Folck them til-
littandes warde/Laghen här medh om Landzköp oför-
fränckt.

XXIII.

När och någre Dunstringar och Bth-

skrifningar / eller andre Landz Commissioner å Wäre
wagnar blifwa anstälte i Landet/tå skole och sådane för-
rättas på någon beqwäm ort å Landet / och hålft i
Krogarne / på thet then näring som ther aff faller/
må blifwa hoos Gästgifwaren och hoos. them / som
medh Krog- och Skiusbeswäret äre belastade / helst
på the orter som beqwäme finnas / och therhån dirige-
ras / at dijt en Fläkt in eller framdeles sättias kan / och
medh allehanda Embesmän och Handtwärc besättias.
Och skole Wäre Commissarier och betiente / aff hwad wil
for the och äre / wete theras plicht / icke at skiljas vthur
Krogen/ förr än alt är betalt och Krögaren förnögd och
tilfredz stälter / icke allenast aff Commissarierne sielfwe/
vthan och andre som ther hoos warit hafwa / så at Krö-
garen steer rätt / och theras förhällande tiänar andron
til godt Exempel.

XXIV.

Här medh tage Wij alle förestreffne
Wäre Krögare/Gästgifware/Fohrmän och Skiusfare/
vthaff hwad namn och Condition the wara kunne /
medh sine Hustrur/Barn/Lege och Liänstefolck / huus/
grund och egendomb / i Wärt Kongl. hägn och försvar/
serdeles them at handhafwa / och hålla wedh lagh och
rätt / och alle Wäre förestreffne friheter och rättigheter /
och enkannerligen at hägna och fördragtinga them til
rätta.

241
rätta. Förbiudandes här medh allom them/ som för
Wår skul wele och skole göra och låta/ at tilfoga them i
någon måtto här emoot hinder eller försång/ så kårt
hwarjom och enom är at vndwijka Wår hämd och wre-
de. Actum på Wårt Konglige Slott Stockholm Den
n. Augusti, Anno 1651.

CHRISTINA.

Kongl. May: til Swertgel

20. 144.

Förordning

19

Om Myntet.

Anno M. DC. LIII.

STOCKHOLM,

Tryckt hoos Heinrich Keyser.